

ZAMBIE

SPOLUPRACUJÍCÍ PARTNERSKÉ ORGANIZACE:

- 1. DIECÉZE SOLWEZI**
- 2. MISIJNÍ NEMOCNICE SV. LUKÁŠE - MPANSHYA**
- 3. MISIE MUKONCHI**

1. Základní informace o Zambii

Zambijská republika leží ve vnitrozemí jižní Afriky a sousedí s Mozambikem, Malawi, Tanzanií, Konžskou demokratickou republikou, Angolou, Namibií a Botswanou. Na jejím území, které je svou **rozlohou** 752.618 km² téměř desetkrát větší než Česká republika, žije více než 14 milionů **obyvatel**. Hlavním městem je **Lusaka**, mezi další významná města patří Kitwe, Kabwe či Livingstone.

Většina území státu je tvořena lehce zvlněnou náhorní plošinou ve výšce kolem 900–1500 metrů nad mořem, která je na východě prolomena riftovým údolím řeky Luangwa. Na území Zambie jsou rozsáhlé bažiny, do země zasahuje také několik velkých jezer, například část jezera Tanganika. Proslulé Viktoriiny vodopády se nacházejí na řece Zambezi, která na území Zambie pramení. Zambijská příroda je považována za jednu z nejkrásnějších na světě. Mezi typická zvířata, která můžeme pozorovat ve více než deseti národních parcích, patří slon africký, prase bradavičnaté, lev, žirafa, hyena skvrnitá nebo pes ušatý. Z volně žijících rostlin zde rostou například baobaby, opuncie nebo pryšce. Na území Zambie se nalézají světově významná ložiska mědi, zinku, kobaltu a olova.

V roce 1851 navštívil poprvé Zambii skotský cestovatel, misionář a lékař David Livingstone. Do výzkumu oblasti dnešní jižní a západní Zambie také významně zasáhl český rodák Dr. Emil Holub, který je autorem první odborné etnografické knihy o říši Barotsů (Loziů) a první podrobné mapy okolí Viktoriiných vodopádů a toku řeky Zambezi.

V roce 1964 byla, po rozpadu Federace Rhodesie a Naska, Zambie vyhlášena nezávislým státem. Prvním prezidentem se stal Kenneth Kaunda, který postupně vytvořil autoritářský režim. Demonstrace a nepokoje v roce 1990 jej přinutily, aby legalizoval opoziční strany. V prvních svobodných pluralitních prezidentských a parlamentních volbách se stal prezidentem představitel Hnutí za pluralitní demokracii Frederick Chiluba. Nicméně problémy v zásobování potravinami pokračovaly i přes hospodářský růst a docházelo k hladomorům. Následně byl do roku 2008 prezidentem země Levy Mwanawasa. Po jeho smrti se vládní strana i opozice dohodly na vypsání nových prezidentských voleb. V nich zvítězil představitel Sjednocené strany národní nezávislosti, Rupiah Bwezani Banda. Od roku 2011 do současnosti tuto funkci zastává Michael Sata.

Věděli jste, že:

- v roce 2009 téměř 7 % obyvatelstva, tedy 980 000 lidí žilo s virem HIV a počet úmrtí na onemocnění AIDS v tomto roce dosáhl 45 000?
- 50–75 % obyvatel jsou křesťané, 24–49 % muslimové a hinduisté a 1 % lidí vyznává přírodní náboženství?
- kojenecká úmrtnost dosahuje přes 10 %
- jedné ženě se za život průměrně narodí 5,9 dětí?
- gramotnost obyvatelstva dosahuje téměř 81 %?
- Zambijci se v průměru dožívají 52 let?

Zambijské podnebí je typicky tropické - střídají se tři roční období: období dešťů (od listopadu do března), chladné suché období (od května do srpna) a horké suché období (září a říjen). Průměrné teploty se v jednotlivých oblastech liší, ve střední části Zambie se pohybují okolo 16 °C v červenci a 24 °C v říjnu.

Úředním jazykem státu Zambie je angličtina spolu s dalšími 7 bantuskými jazyky, jimiž hovoří většina obyvatelstva. Heslo na státním znaku „One Zambia – One Nation“ čili „Jedna

Zambie – jeden národ“ vypovídá o snahách spojit multikulturní zambijskou společnost, neboť se zde hovoří více než 70 jazyky. Mezi nejpočetnější jazykové skupiny patří etnika bemba, nyanja a tonga. Míšením domorodých jazyků s angličtinou vznikají nové jazyky, například hornický jazyk Copperbeltu. Dvě třetiny obyvatel se zabývají zemědělstvím, ale naprostá většina produkce je určena pro vlastní spotřebu. Nejdůležitější plodinou je kukuřice, pěstuje se také proso, maniok, čirok a nejrůznější druhy zeleniny.

Zambie patří mezi nejchudší země světa, a tak se zde životní styl mění velmi pomalu. Je to chudá, typicky rozvojová země. Pod hranicí chudoby zde žije přibližně 64 % obyvatelstva (2006), které sužuje řada problémů: zákeřné choroby (HIV/AIDS, malárie a další), vysoká míra nezaměstnanosti, nedostatek kvalitních vzdělávacích ústavů a další. Na druhou stranu můžeme v Zambii spatřovat i

pozitivní jevy - obchod s drogami stejně jako např. hospodářská kriminalita zde nehrají žádnou významnou roli. Měnovou jednotkou je zambijská kwacha.

2. Oblasti působnosti programu Adopce na dálku®, naši partneři a jejich aktivity

V současné době působí Arcidiecézní charita Praha ve třech oblastech: na severozápadě země v diecézi Solwezi (od 2006), na jihovýchodě v Mpanshye (od 2008) a ve střední Zambii na misií Mukonchi (od 2009).

Diecéze Solwezi

V diecézi žijí převážně tři etnické skupiny: Kaonde v Solwezi, Kasempe a části Mufunmbwe, Lunda v oblasti Mwinilundze a Lubale v Kabompo. Na poli sociální práce zaměřuje diecéze svoji činnost hlavně na zlepšení životních podmínek chudých vesnických obyvatel. Hlavními cíli diecéze je snížení negramotnosti mezi dospělými (zvláště mezi ženami), propagace a pomoc dětem ke vzdělání a další.

Na místě již od dubna 2006 působí koordinátor Aleš Vacek, který dohlíží na chod programu Adopce na dálku®.

Misijní nemocnice sv. Lukáše, Mpanshya

Spolupracující partnerskou organizací je Nemocnice sv. Lukáše, kterou spravuje řád Milosrdných sester sv. Karla Boromejského. Byla otevřena v roce 1962, aby poskytovala zdravotní péči na místě, kde dosud nebyla odborná péče dostupná. V nemocnici pracuje 60 zaměstnanců. Boromejky zde také provozují mobilní kliniku, která 2x týdně vyjíždí do oblastí Shikabeta, Lukwipa, Chimusanya a Nyampande.

Základ jejich současné činnosti představuje péče o HIV pozitivní obyvatele a osvěta bojující proti šíření této nákazy. Kvůli vysokému rozšíření HIV/AIDS je v diecézi mnoho sirotků. Sestry Boromejky se jim snaží pomáhat a v roce 2002 začaly s programem výživy pro HIV pozitivní rodiny. Kromě toho poskytují pomoc na oční klinice, jak v nemocnici, tak prostřednictvím mobilní kliniky, osvětu, zubní ošetření a provozují i vlastní laboratoř a lékárnou. V nemocnici je i ambulantní oddělení, které se specializuje zejména na před- a poporodní ošetření a léčbu nemocných dětí do 5 let.

Misie Mukonchi

Misie byla založena v roce 1999. O rok později byla oficiálně otevřena arcibiskupem Medardo Mazombwem. Od té doby se rok od roku rozrůstá a je středem živé komunity, jejíž členové ochotně pomáhají s rozličnými pracemi (sekání trávy před kostelem, šití uniforem pro školáky apod.). Hlavním cílem misie je evangelizace, charitní práce, vzdělávání a rozvoj oblasti. Misie také provozuje odborné učňovské kurzy v oborech truhlář a krejčí (6 měsíců v roce) a školku pro děti ve věku od 3 do 6 let.

Do programu Adopce na dálku® jsou vybírány děti ze zdejších nejchudších rodin, které žijí v tzv. "compoundech" - slumových oblastech tvořených nahodilými shluky malých domků s volnou střechou z vlnitého plechu. V blízkosti misie se nachází dokonce několik podobných slumových městeček. V Mukonchi působí 3 polští misionáři - farní kněz p. Gregory Zbroszczyk, zakladatel misie, dále p. Maciej Oset a dobrovolnice Monika Drązyk, jež je současně koordinátorkou programu. Hlavní aktivity a úspěchy misie: téměř 300 dětí, jež absolvovaly předškolní výuku; více než 50 studentů ukončivších kurz šití a truhlářství; dvě desítky mladých mužů, kteří se účastnili kovářských kurzů; zemědělské workshopy a další.

Další informace o naší pomoci do zahraničí naleznete také na webových stránkách www.praha.charita.cz nebo facebookovém profilu www.facebook.com/praha.charita.

3. Školní systém

Školní rok základních, středních a většiny učňovských škol v Zambii je rozdělen do **trimestrů**. Mezi jednotlivými trimestry jsou přibližně měsíční prázdniny a velké „hlavní prázdniny“, zhruba dvouměsíční, mají pak studenti na přelomu roku v prosinci a lednu. Více informací o školním systému naleznete na adrese <http://praha.charita.cz/skolni-system-v-zambii/>.

4. Pekárna Mwineshi

Výstavbu pekárny a pekařství poblíž Mpanshy zahájila Arcidiecézní charita Praha po pečlivých přípravách projektu v červnu 2012. Součástí projektu je kurz, v jehož průběhu se vybraný kandidát z místní komunity vyučí profesi pekaře v zavedené pekárně v Lusace. Výhledově se počítá se dvěma pekaři pracujícími ve směnách, s rozšířením nabídky sortimentu a pracovních příležitostí. Výnosy z prodeje chleba, koláčků a buchet budou z části ukládány do revolvingového fondu, prostřednictvím něhož poskytneme podporu dvěma stům ohrožených dětí z oblasti Mpanshya, které jsou zapojeny do programu Adopce na dálku®.

5. Shrnutí

Rodiny podporovaných dětí nejčastěji žijí v malých vlastnoručně postavených hliněných chýších, kde není elektřina ani přívod vody. Taková chýše má většinou pouze jednu či dvě místnosti, dveře bývají vyrobeny z trávy, toalety ve formě latríny (suchý záchod) jsou umístěny vedle domku. Pouze ty rodiny, jejichž členové pracují ve městě, si mohou dovolit zděné domy. Ve většině domácností se žije velmi skromným způsobem: svítí se petrolejovými lampami nebo svíčkami, voda se nosí z obecních studní či z dalekých pramenů. Ve volném čase chlapci na vesnici hrají fotbal, loví, rybaří nebo plavou. Dívky většinou žádný volný čas nemají, protože musí pomáhat v domácnosti.

Hlavním příjmem rodin je zemědělství. Pěstuje se především ovoce a zelenina pro vlastní potřebu. Pokud se urodí více, ženy přebytek prodávají na trzích, aby nakoupily např. mýdlo či sůl. Většina místních rodin však žádný pravidelný příjem, který by pokryl základní výlohy na živobytí, nemá.

6. Další informace

<http://en.wikipedia.org/wiki/Zambia>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/za.html>

<http://www.lonelyplanet.com/zambia>

<http://allafrica.com/zambia/>

Bankovní spojení

Arcidiecézní charita Praha, Londýnská 44, Praha 2, 120 00, Komerční banka: 749011/0100

Variabilní symbol: registrační kód dítěte

Specifický symbol: registrační kód dárce

Email: adopce@praha.charita.cz

Telefon: +420 224 246 519